

Fremsat den {FREMSAT} af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup)

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Plejefamiliers efteruddannelse og supervision, partsstatus til 12-14-årige ved domstolsprøvelse, mv.)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 904 af 18. august 2011, som ændret ved § 10 i lov nr. 434 af 8. maj 2006 og lov nr. 468 af 18. maj 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 66, nr. 4, ændres »142, stk. 6« til: »142, stk. 7«.

2. I § 66, nr. 5, ændres »142, stk. 7« til: »142, stk. 8«.

3. I § 69, stk. 1, udgår », samvær med personer fra netværket«.

4. § 142, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en plejefamilie, en kommunal plejefamilie eller en netværksplejefamilie, skal sikre, at plejefamilien under anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, således at plejefamilien samlet set modtager efteruddannelse svarende til minimum 2 hele kursusdage årligt. Hvis flere kommuner træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i den samme plejefamilie, skal disse kommuner sammen sikre, at plejefamilien, den kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilien samlet set som minimum modtager 2 hele kursusdage årligt. Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal endvidere sikre den fornødne supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.«

5. § 142, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Den kommunalbestyrelse, der træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en kommunal plejefamilie, skal sikre, at den kommunale plejefamilie under anbringelsen løbende modtager yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal endvidere sikre, at der er taget stilling til spørgsmål om den kommunale plejefamilies arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.«

6. I § 142 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om den kommunale forpligtelse til at sikre plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier efteruddannelse og supervision, jf.

stk. 4 og 5, i de tilfælde, hvor flere kommuner træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i samme plejefamilie, kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilie.«

Stk. 6-10 bliver herefter stk. 7-11.

7. I § 142, stk. 8, 3. pkt., der bliver til stk. 9, 3.pkt., ændres »stk. 2-6« til: »stk. 2-5 og 7«

8. § 167, stk. 1, nr. 5, affattes således:

»5) Behandling og uddannelse efter § 69, stk. 1.«

9. I § 167 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Afgørelser om efterværn efter § 76, der træffes efter § 68, stk. 12 og 14, inden den unge fylder 18 år, kan af den unge indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

10. § 168, stk. 4, 2. pkt., affattes således:

»Dette gælder også, når Ankestyrelsen af egen drift tager en sag om særlig støtte til børn og unge op, jf. § 65, og Ankestyrelsen i den forbindelse vurderer, at det ikke kan udelukkes, at behandlingen af sagen kan resultere i, at Ankestyrelsen selv træffer afgørelse efter § 65, stk. 3, jf. §§ 51, 58, 63 og 68 a.«

11. I § 170, stk. 3, ændres »15 år« til: »12 år«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2012.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1 Plejefamiliers efteruddannelse og supervision
 - 2.2 Partsstatus for 12-14-årige ved domstolsprøvelse
 - 2.3 Klageadgang over afgørelser om efterværn
 - 2.4 Advokatbistand ved Ankestyrelsens egendriftssager
 - 2.5 Samvær under anbringelsen
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Udsatte børn og unge skal have en særlig prioritet, og derfor vil regeringen sætte fokus på indsatserne og retssikkerheden for denne gruppe. Nærværende lovforslag indeholder forskellige initiativer med henblik på at sikre, at de plejefamilier, der varetager omsorgen for en del af de udsatte børn og unge, får de bedste rammer for at imødekomme børnenes og de unges særlige behov, og at sikre retssikkerheden i forbindelse med sager om særlig støtte til børn og unge.

Lovforslaget skal ses i forlængelse af Barnets Reform, der blev gennemført ved lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven, lov nr. 628 af 11. juni 2010. Loven trådte i kraft den 1. januar 2011. Efter reformens ikrafttræden er det blevet klart, at der på enkelte områder er behov for ændringer i lov om social service (serviceloven) med henblik på at sikre, at lovgivningen er i overensstemmelse med aftalen om Barnets Reform og intentionerne bag reformen. Formålet med ændringerne er på den baggrund bl.a. at rette op på utilsigtede konsekvenser og ændre uhensigtsmæssigheder, som er konstateret efter, at Barnets Reform er trådt i kraft. Et forslag om partsstatus ved domstolsprøvelse for 12-14-årige samt et forslag om klar lovhjemmel til gratis advokatbistand ved Ankestyrelsens egendriftssager har derudover til formål at følge op på aftalerne om satspuljen for 2012.

De væsentligste elementer i forslaget er:

- Flytning af handle- og betalingsforpligtelsen vedrørende plejefamiliers efteruddannelse og supervision fra den godkendende til den anbringende kommune. Formålet med dette forslag at sikre, at reglerne om handle- og betalingsforpligtelsen i forhold til plejefamiliers efteruddannelse og

supervision er fagligt såvel som økonomisk hensigtsmæssige, således at plejefamilierne får de bedste rammer og forudsætninger for at varetage den vigtige opgave med at bidrage til deres plejebørns udvikling og trivsel.

- Sikring af partsstatus til 12-14 årige ved domstolene i sager om særlig støtte til børn
- Fastsættelse af en klar lovhjemmel vedrørende unges klageadgang over efterværnsafgørelser, der træffes, inden den unge fylder 18 år
- Fastsættelse af en klar lovhjemmel, hvad angår forpligtelsen til at tilbyde parterne gratis advokatbistand i sager, som Ankestyrelsen tager op af egen drift. I denne sammenhæng fastsættes, at forpligtelsen foreligger, når Ankestyrelsen vurderer, at der er tale om en sag, som kan ende med en tvangsmæssig afgørelse.

Herudover indeholder lovforslaget en mindre konsekvensændring af reglerne om anbragte børns samvær med netværket, der skal rette op på utilsigtede ændringer i Barnets Reform, således at det sikres, at lovgivningen er i overensstemmelse med aftalen om og intentionerne bag reformen.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Plejefamiliers efteruddannelse og supervision

2.1.1. Gældende ret

Efter gældende ret har den kommune, der godkender en plejefamilie, en kommunal plejefamilie eller en netværksplejefamilie, pligt til at sikre, at plejefamilien i forbindelse med godkendelsen som plejefamilie gennemfører et kursus i at være plejefamilie, jf. § 142, stk. 3, i serviceloven. Dette grundkursus skal som udgangspunkt være gennemført, inden familien modtager et barn eller en ung i pleje. Efter . § 142, stk. 4, har plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier derudover ret og pligt til at gennemføre den fornødne efteruddannelse, herunder kurser svarende til minimum 2 hele kursusdage årligt. Endvidere har plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier ret og pligt til at modtage den fornødne supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Også hvad angår efteruddannelse og supervision er det den kommune, som godkender plejefamilierne, de kommunale plejefamilier og netværksplejefamilierne, som har handle- og betalingsforpligtelsen.

Efter gældende ret har kommunale plejefamilier derudover ret og pligt til yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang, jf. § 142, stk. 5.

Det er således efter gældende ret den godkendende kommune, der skal vurdere, hvilke temaer plejefamilierne, de kommunale plejefamilier og netværksplejefamilierne har brug for at blive opkvalificeret i forhold til. Derudover er det den godkendende kommune, der skal afholde udgifterne til såvel efteruddannelse som supervision. Dette gælder uanset om den godkendende kommune har anbragt et barn hos plejefamilien.

2.1.2. Overvejelser bag forslaget

Når efteruddannelse og supervision af plejefamilier tilrettelægges, er det afgørende, at denne målrettes den enkelte plejefamilies konkrete behov i relation til den plejeopgave, familien varetager. Det har imidlertid vist sig, at det kan være vanskeligt for den godkendende kommune at vurdere plejefamiliens behov for efteruddannelse og supervision, hvis den ikke har anbragt et barn hos familien, da det kun er den kommune, som har anbragt et barn i familien, som har kendskab til barnets situation og dermed til, hvilke kompetencer den pågældende plejefamilie kan have brug for i relation til plejeopgaven. Det vurderes således at være uhensigtsmæssigt, at det er den godkendende kommune, der skal vurdere, hvilke temaer plejefamilien har brug for at blive opkvalificeret i forhold til. Endvidere vurderes det ikke at være hensigtsmæssigt, at de kommuner, der har mange godkendte plejefamilier, som kommunen ikke selv benytter, skal påføres en uforholdsmæssig stor udgift til efteruddannelse og supervision, som ikke er en konsekvens af kommunens egne prioriteringer.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at reglerne ændres, således at handle- og betalingsforpligtelsen for efteruddannelse og supervision påhviler den kommune, der har truffet afgørelse om en anbringelse af et barn eller en ung i en

plejefamilie, en kommunal plejefamilie eller en netværksplejefamilie. I de tilfælde, hvor der er tale om, at flere kommuner har anbragt børn i samme plejefamilie, vil de pågældende kommuner i fællesskab være forpligtet til at sikre plejefamiliernes årlige efteruddannelse og supervision.

Med forslaget vil plejefamilier og kommunale plejefamilier fortsat have ret og pligt til minimum 2 hele dages årlig efteruddannelse samt supervision efter behov, og kommunale plejefamilier vil fortsat have ret og pligt til yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Formålet med forslaget er at sikre de fagligt mest hensigtsmæssige rammer for plejefamilier og kommunale plejefamiliers efteruddannelse og supervision, således at de bliver klædt på til plejeopgaven. Derudover er formålet at sikre kommunalbestyrelsens mulighed for at tilbyde efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgaven i de konkrete anbringelser, som kommunen selv har truffet afgørelse om.

Det foreslås derudover at give social- og integrationsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om handle- og betalingsforpligtelsen vedrørende plejefamiliers, kommunale plejefamilier og netværksplejefamiliers ret og pligt til efteruddannelse og supervision i de tilfælde, hvor denne forpligtelse deles af flere anbringende kommuner. Efter den foreslåede ordning, jf. ovenfor, vil det være overladt til kommunerne selv at fordele handle- og betalingsforpligtelsen mellem sig i disse tilfælde. Hvis dette skulle vise sig at indebære praktiske vanskeligheder, vil social- og integrationsministeren med hjemmel heri nærmere kunne fastlægge i en bekendtgørelse, hvordan de enkelte anbringende kommuner skal varetage den forholdsmæssige del af plejefamiliernes efteruddannelse og supervision.

For konkret godkendte plejefamilier og konkret godkendte kommunale plejefamilier medfører den foreslåede ændring ingen ændring i retstilstanden, idet der her altid er sammenfald mellem godkendende og anbringende kommune.

2.2. Børns partsstatus

2.2.1. Gældende ret

Efter gældende ret er børn og unge over 12 år, der modtager støtte efter kapitel 11 i lov om social service, klageberettigede i forhold til foranstaltninger efter § 52, stk. 3, valg/ændring af anbringelsessted efter § 69 samt hjemgivelse og hjemgivelsesperiode efter § 68. I den gældende § 170 er desuden fastsat, at unge, der er fyldt 15 år, anses som parter ved domstolsbehandling af tvangsmæssige afgørelser truffet af Ankestyrelsen efter § 65, stk. 3 og § 168. De 12–14-årige har imidlertid ikke en sådan partsstatus efter § 170, og kan derfor ikke indbringe sager for domstolene efter servicelovens regler.

2.2.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås at give de 12–14-årige partsstatus på samme måde som de 15-17-årige i forhold til sager, der indbringes for domstolene, jf. lov om social service § 170. Med den foreslåede ændring ønskes det at ligestille de 12-14-årige med de 15-17-årige i forhold til sager, der prøves ved domstolene. Ændringen medfører, at der bliver en klar hjemmel i serviceloven til, at 12-14-årige kan indbringe sager for domstolene, og det medfører samtidig også, at den 12-14-årige får partsstatus, uanset om den pågældende selv har krævet afgørelsen forelagt for retten.

2.3. Klageadgang over afgørelser om efterværn

2.3.1 Gældende ret

Efter gældende ret kan kommunalbestyrelsens afgørelser efter serviceloven indbringes for de sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. servicelovens § 166. For så vidt angår afgørelser vedrørende børn og unge under 18 år, er det forældremyndighedsindehaveren, der har adgang til at klage efter § 166. Af den gældende lovs § 167 fremgår derudover eksplicit, at børn og unge i alderen 12-17 år har adgang til at klage over afgørelser vedrørende en række forhold. Der er imidlertid ikke fastsat klar lovhjemmel i serviceloven til, at unge kan klage over de afgørelser om efterværn efter § 76, der træffes, inden den unge er fyldt 18 år. Det har hidtil været lagt til grund, at den unge kunne klage over afgørelser om efterværn, der træffes, inden den unge er fyldt 18 år. Dette skyldes, at afgørelser om efterværn inden Barnets Reforms ikrafttræden omhandlede støtte efter bestemmelserne i § 52, stk. 3, som den unge er klageberettiget i forhold til. Med Barnets Reform blev der imidlertid indført mulighed for at

tildele andre former for efterværnsstøtte, der har til formål at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge, jf. § 76, stk. 3, nr. 4. Under denne støtteform henvises ikke til foranstaltninger efter § 52, stk. 3. Med de ændrede formuleringer af servicelovens § 76, der er gennemført ved Barnets Reform med henblik på at give kommunerne forbedrede muligheder for at tilpasse støtten efter den enkelte unges behov, er hjemlen for klageadgangen derfor utilsigtet blevet uklar.

2.3.2. Overvejelser bag forslaget

Det er afgørende, at der er et klart retsgrundlag for klageadgangen i forbindelse med sager om særlig støtte til børn og unge. I disse sager er det ofte tilfældet, at forældrene og barnet eller den unge har modsatrettede interesser, og det er derfor væsentligt at sikre børnenes og de unges retssikkerhed ved at sikre et klart retsgrundlag for deres klageadgang. Det har derudover altid været lagt til grund, at den unge var klageberettiget i forbindelse med afgørelser om efterværn, og det har ikke ved Barnets Reform været tilsigtet at ændre denne retstilstand. Det findes derfor hensigtsmæssigt at bringe loven i klar overensstemmelse hermed.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der skabes en tydelig lovhjemmel til, at unge kan klage over afgørelser om efterværn, der træffes, inden den unge er fyldt 18 år. Denne ændring genopretter den retstilstand, der var gældende inden Barnets Reform, men er samtidig i fuld overensstemmelse med intentionerne i reformen om at styrke børn og unges retssikkerhed ved at give dem bedre mulighed for at klage over afgørelser om særlig støtte.

2.4. Advokatbistand ved Ankestyrelsens egendriftssager

2.4.1. Gældende ret

Efter gældende ret har Ankestyrelsen kompetence til at tage sager om særligt støtte til børn og unge op af egen drift, jf. § 65, og i den forbindelse kan Ankestyrelsen selv træffe afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning, hvis Ankestyrelsen vurderer, at der er behov for det, jf. § 65, stk. 3. Dette kan f.eks. være i de situationer hvor barnets eller den unges akutte situation tilsiger en hurtig afgørelse.

Det er ligeledes gældende ret, at hvis Ankestyrelsen selv træffer afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning, har sagens parter samme ret til gratis advokatbistand under ankemødet, ret til orientering om aktindsigt samt udtaleret, som hvis sagen behandles i børn- og unge-udvalget, jf. 168, stk. 4. Det er dog ikke klart fastsat i lovgivningen, hvordan tildelingen af disse rettigheder i praksis skal ske, når Ankestyrelsen behandler en sag efter § 65, stk. 3. Dette medfører samlet set, at der er usikkerhed om særligt hjemlen til at give advokatbistand mv. under sagens behandling, når Ankestyrelsen optager sager til behandling af egen drift efter servicelovens § 65.

2.4.2. Den foreslåede ordning

Den foreslåede ændring har til formål at fastslå, at sagens parter har samme ret til advokatbistand, ret til orientering om aktindsigt samt samme udtaleret, som de har ved behandlingen af sagen i børn og unge-udvalgene. Det foreslås med forslaget fastslået, at forpligtelsen til at tilbyde forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand, jf. § 72, i forbindelse med, at Ankestyrelsen tager en sag op af egen drift, foreligger, når Ankestyrelsen vurderer, at det ikke kan udelukkes, at behandlingen af sagen kan resultere i, at Ankestyrelsen træffer afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning. Med den foreslåede lovændring tilføjes samtidig, at Ankestyrelsen skal foretage en vurdering af, om sagen kan ende med en afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning. Hvis dette som udgangspunkt kan udelukkes, f.eks. fordi det er forældrene selv, der har bedt Ankestyrelsen tage sagen op, fordi de ikke mener, at kommunen har gjort tilstrækkeligt, eller hvor der i øvrigt ikke er noget, der tyder på, at forældrene ikke er villige til at samarbejde, behandles sagen uden advokatbistand. Hvis det imod forventning skulle ske, at Ankestyrelsen i sådanne tilfælde ender med at behandle sagen efter § 65, stk. 3, skal der indkaldes til et nyt ankemøde, hvor sagens parter har ret til gratis advokatbistand mv. Det skal hertil bemærkes, at hvis barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente dette, kan Ankestyrelsen efter de gældende regler træffe foreløbige afgørelser om iværksættelse af støtte, jf. § 75, stk. 5.

2.5. Samvær under anbringelsen

2.5.1 Gældende ret

Efter gældende ret er der hjemmel til at træffe afgørelse om anbragte børns samvær med netværket i både § 69 og § 71. Ifølge § 71 har barnet eller den unge ret til samvær med forældre og netværk under anbringelsen. Hensynet til barnet eller den unge skal i den forbindelse stå over hensynet til forældrenes ønske om samvær og kontakt, således at barnet ikke oplever at have samvær og kontakt i de situationer, hvor dette vil være skadeligt for barnets udvikling eller trivsel. Efter den gældende § 71 skal kommunalbestyrelsen - under hensyntagen til barnets bedste - sørge for, at forbindelsen mellem barnet eller den unge og forældrene og netværket holdes ved lige. Ifølge § 69 skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang og i overensstemmelse med formålet med anbringelsen træffe afgørelse om barnets samvær med netværket under anbringelsen. I forbindelse med afgørelser om samvær efter § 69 og § 71 skal barnets eller den unges mening tillægges passende vægt i forhold til barnets eller den unges modenhed og udvikling.

2.5.2 Overvejelser bag forslaget

Det er afgørende, at der er et klart retsgrundlag for afgørelser om og tilrettelæggelse af samvær mellem anbragte børn og deres forældre og netværk. Det vurderes derfor ikke at være hensigtsmæssigt, at dette er reguleret i to uenslydende bestemmelser, der kan skabe uklarhed om formålet med og den kommunale forpligtelse i forhold til samvær.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at samle reglerne om samvær med forældre og netværk i § 71 med henblik på at skabe et klarere retsgrundlag, der er i overensstemmelse med intentionerne i Barnets Reform (lov nr. 628 af 11. juni 2010), hvor det blev præciseret, at det er vigtigt at understøtte, at anbragte børn og unge så vidt muligt bevarer kontakten til familie og netværk, og at afgørelser om samvær altid skal træffes ud fra, hvad der er til barnets bedste. Med samlingen af reglerne om samvær i § 71 tydeliggøres det, at samværet i alle tilfælde skal tilrettelægges med udgangspunkt i hensynet til barnets bedste, idet § 69 alene angiver en mulighed for kommunen for at træffe afgørelser om samvær med netværket.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Som en del af satspuljeaftalen for 2012 gives der med lovforslaget partsstatus for 12-14-årige ved domstolsprøvelse. De offentlige udgifter hertil forventes at fordele sig på statslige udgifter for 0,5 mio. kr. i 2012 og 1,0 mio. kr. i 2013, 2014 og 2015, mens de kommunale udgifter forventes at være 0,6 mio. kr. i 2012 og 1,1 mio. kr. i 2013, 2014 og 2015. Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Børn og Familier, Børne- og kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk

Psykologforening, Danske Regioner, Dansk Sygeplejeråd, Danske Handicaporganisationer, Det Centrale handicapråd, Den Danske Dommerforening, Direktorat for kriminalforsorg, Familiestyrelsen, FOA - Fag og Arbejde, Familieplejen Danmark, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af ledere for af sundhedsordninger for børn og unge, fagligt selskab for sundhedsplejersker, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, ForældreLANDSforeningen, HK/kommunal, Institut for Menneskerettigheder, Kennedy Centret, Kommunernes Landsforening, Kristelig Fagbevægelse
 Kristelig forening for bistand for Børn og Unge, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen BOPAM, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen af Opholdssteder, og Skole- og Behandlingstilbud, Lægeforeningen, Danmarks Lærerforening, Lærernes Centralorganisation, Plejefamiliernes Landsforening, Rigsadvokaten, Red Barnet, Socialpædagogernes Landsforbund, Statsforvaltningerne, Sundhedsstyrelsen, TABUKA, Landsforeningen af ungdomsskoleledere, Ungdommens vel, Ungdomsringen, Rådet for Socialt Udsatte.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	De økonomiske konsekvenser for staten vil være 0,5 mio. kr. i 2012 og 1,0 mio. kr. i 2013, 2014 og 2015. De økonomiske konsekvenser for kommunerne vil være 0,6 mio. kr. i 2012 og 1,1 mio. kr. i 2013, 2014 og 2015.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget er en redaktionel ændring som konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 2

Forslaget er en redaktionel ændring som konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 3

Efter de gældende regler kan der træffes afgørelse om samvær mellem barnet eller den unge og netværket efter både § 69 og § 71. Efter § 69 skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang og i overensstemmelse med formålet med anbringelsen træffe afgørelse om samvær med netværket. Efter § 71 har barnet eller den unge ret til samvær med netværket, og kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til barnets eller den unges bedste sørge for, at forbindelsen holdes ved lige.

Med lovforslaget § 1, nr. 3, foreslås det, at kommunalbestyrelsens forpligtelser i forhold til barnets eller den unges samvær med netværket alene hjemles i § 71. Formålet med dette er at skabe et klarere retsgrundlag. Derudover har forslaget til formål at tydeliggøre, at samværet i alle tilfælde skal tilrettelægges med udgangspunkt i hensynet til barnets bedste. Forslaget medfører ingen ændring i retstilstanden.

Til nr. 4 og 5

Efter gældende ret ligger handle- og betalingsforpligtelsen vedrørende plejefamiliers efteruddannelse og supervision hos den kommune, der godkender plejefamilien. Dette har imidlertid vist sig u hensigtsmæssigt, at det er den godkendende kommune, der skal vurdere, hvilke temaer plejefamilien har brug for at blive opkvalificeret i forhold til. Samtidig har den gældende ordning har den utilsigtede konsekvens, at den påfører de kommuner, der har mange godkendte plejefamilier, som kommunen ikke selv benytter, en uforholdsmæssig stor udgift, som ikke er en konsekvens af kommunens egne prioriteringer. Der henvises nærmere til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 2.1.1.

Det foreslås derfor, at reglerne ændres, således at handle- og betalingsforpligtelsen påhviler den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en plejefamilie, kommunal plejefamilie eller netværksplejefamilie.

Forslaget medfører, at plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier fortsat vil have ret og pligt til samlet set minimum 2 hele dages årlig efteruddannelse samt supervision efter behov, og at kommunale plejefamilier fortsat vil have ret og pligt til yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

I de tilfælde, hvor flere kommuner har anbragt børn eller unge i den samme plejefamilie eller kommunale plejefamilie, vil plejefamilien eller den kommunale plejefamilie samlet set have ret og pligt til minimum 2 dages årlig efteruddannelse. De anbringende kommuner vil her sammen være forpligtet til at sikre plejefamilierne, de kommunale plejefamilier og netværksplejefamilierne de 2 årlige kursusdage. Kommunerne kan her indgå konkrete aftaler om, hvorledes de vil fordele handle- og betalingsforpligtelsen mellem sig. Her kan der f.eks. indgås aftale om, at kommunerne hver sikrer deres forholdsmæssige del af de efteruddannelsesdage opgjort i forhold til antallet af anbragte børn (for eksempel 1 dag til hver kommune, hvis der er anbragt 2 børn fra to forskellige kommuner), eller de anbringende kommuner kan koordinere indsatsen, for eksempel således at kommunerne indgår aftale om, hvilket kursus plejefamilien, den kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilien skal tilbydes, og om hvordan udgifterne til efteruddannelsen skal fordeles mellem de anbringende kommuner.

Med forslaget skal den anbringende kommune sikre, at plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier modtager supervision efter behov og i overensstemmelse med den konkrete

plejeopgaves omfang. Også hvad angår supervision, vil kommunerne have mulighed for at fordele den samlede supervisionsindsats mellem sig efter en konkret vurdering af plejeopgavernes omfang.

Undersøgelser viser, at i langt hovedparten af plejefamilierne er der kun 1 barn anbragt eller kun børn fra én kommune, hvorfor denne problemstilling kun vil være relevant i forhold til en mindre del af plejefamilierne.

Til nr. 6

Som konsekvens af forslagene til ændring af reglerne om den kommunale handle- og betalingsforpligtelse, hvad angår efteruddannelse og supervision til plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 og 5, foreslås det med lovforslagets § 1, nr. 6, at der indføres en bemyndigelsesbestemmelse, således at social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om handle- og betalingsforpligtelsen vedrørende plejefamiliers, kommunale plejefamilier og netværksplejefamiliers ret og pligt til efteruddannelse og supervision i de tilfælde, hvor denne forpligtelse deles af flere anbringende kommuner. Ministeren bemyndiges hermed til om nødvendigt at regulere, hvorledes flere anbringende kommuner skal løfte og fordele ansvaret for plejefamiliers supervision samt kommunale plejefamiliers efteruddannelse og supervision mellem sig, dog således at plejefamilierne altid har ret og pligt til minimum 2 hele dages efteruddannelse årligt samt supervision efter behov i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

Til nr. 7

Forslaget er en redaktionel ændring som konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 8

Forslaget er en redaktionel ændring som konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 9

Det foreslås, at der skabes en tydelig lovhjemmel til, at unge kan klage over afgørelser om efterværn, der træffes, inden de er fyldt 18 år. Med forslaget sikres det således, at unge under 18 år kan klage over afgørelser om efterværn efter § 76. Lovændringen genopretter den retstilstand, der var gældende inden Barnets Reform (lov nr. 628 af 11. juni 2010). Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3.

Til nr. 10

Efter gældende ret har Ankestyrelsen kompetence til at tage sager om særligt støtte til børn og unge op af egen drift, jf. servicelovens § 65. Ankestyrelsen kan i den forbindelse selv træffe afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning efter §§ 51, 58, 63 og 68 a, hvis Ankestyrelsen vurderer, at der er behov for det. I forbindelse med, at Ankestyrelsen optager sager til behandling af egen drift efter servicelovens § 65, er der uklarhed om hjemlen til at give advokatbistand mv. under sagens behandling. Derfor ønskes særligt hjemlen vedrørende adgangen til advokatbistand i sager, som Ankestyrelsen tager op af egen drift, klargjort. Den foreslåede ændring tilsigter at fastslå, at parterne har samme ret til advokatbistand, ret til orientering om aktindsigt samt udtaleret for parterne, deres advokat og eventuel anden bisidder, inden der træffes afgørelse i forbindelse med Ankestyrelsens egendriftssager, som de har ved behandlingen af sagen i børn og ungeudvalgene. Med forslaget fastslås det derfor, at forpligtelsen til at tilbyde forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand, jf. § 72, i forbindelse med, at Ankestyrelsen tager en sag op af egen drift, foreligger, når Ankestyrelsen efter en konkret vurdering finder, at det ikke kan udelukkes, at behandlingen af sagen kan resultere i, at Ankestyrelsen træffer afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning. Med den foreslåede lovændring fastslås dermed også, at Ankestyrelsen skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at sagen kan ende med en afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger punkt 2.4.

Til nr. 11

Forslaget medfører, at alderen for, hvornår børn og unge har partsstatus ved sager indbragt for domstolene, jf. § 170, sættes ned fra 15 år til 12 år. De 12-14-årige får dermed samme rettigheder som de 15-17-årige ved sager indbragt for domstolene.

Til § 2

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. juli 2012.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 904 af 18. august 2011, som ændret ved § 10 i lov nr. 434 af 8. maj 2006 og lov nr. 468 af 18. maj 2011, foretages følgende ændringer:

§ 66. Anbringelsessteder for børn og unge kan være

- 1) plejefamilier, jf. § 142, stk. 1,
- 2) kommunale plejefamilier, jf. § 142, stk. 1,
- 3) netværksplejefamilier, jf. § 142, stk. 2,
- 4) egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder, jf. § 142, stk. 6,
- 5) opholdssteder for børn og unge, jf. § 142, stk. 7, eller
- 6) døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner, jf. § 67.

1. I § 66, nr. 4, ændres »142, stk. 6« til: »142, stk. 7«.

2. I § 66, nr. 5, ændres »142, stk. 7« til: »142, stk. 8«.

§ 69. I det omfang det må anses for nødvendigt under hensynet til formålet med anbringelsen, skal kommunalbestyrelsen på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge på anbringelsesstedet, jf. § 70 stk. 2, og § 148, træffe afgørelse om ændret anbringelsessted, behandling, uddannelse, samvær med personer fra netværket m.v. under opholdet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted kræver samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 3. Er anbringelse sket med samtykke efter § 52, stk. 3, nr. 7, og kan samtykke til ændret anbringelsessted ikke opnås, kan børn og unge-udvalget træffe afgørelse efter § 58, hvis betingelserne herfor er til stede. Afgørelse om valg af anbringelsessted træffes herefter af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 1.

Stk. 4. Er anbringelse sket uden samtykke efter § 58 eller § 68 a, og kan samtykke til ændret anbringelsessted ikke opnås, kan børn og unge-

3. I § 69, *stk. 1*, udgår », samvær med personer fra netværket«.

udvalget træffe fornyet afgørelse efter § 58 eller § 68 a, hvis betingelserne herfor er til stede.

Forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, kan dog meddele samtykke til, at der ikke skal træffes fornyet afgørelse efter § 58 eller § 68 a. Afgørelse om valg af anbringelsessted træffes herefter af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 1, uanset om børn og unge-udvalget efterprøver anbringelsesgrundlaget.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal, inden der træffes afgørelse om ændret samvær samt afgørelse om hjemgivelse eller ændret anbringelsessted, indhente udtalelse fra det aktuelle anbringelsessted til belysning af sagen.

§ 142. Plejefamilier og kommunale plejefamilier for børn og unge, jf. § 66, nr. 1 og 2, skal være godkendt enten

- 1) af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune som generelt egnede eller
- 2) af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune som konkret egnede i forhold til et eller flere nærmere angivne børn eller unge. En sådan godkendelse udelukker som udgangspunkt, at kommunalbestyrelser i andre kommuner kan benytte familien som plejefamilie.

Stk. 2. Netværksplejefamilier skal være godkendt som konkret egnede i forhold til et bestemt barn eller en bestemt ung af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der godkender plejefamilien, jf. stk. 1 og 2, skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at plejefamilien gennemfører et kursus i at være plejefamilie. Medmindre særlige forhold gør sig gældende, skal kurset være gennemført, inden plejefamilien modtager et barn eller en ung i pleje, og kurset skal som minimum have en varighed svarende til 4 hele kursusdage.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der godkender plejefamilien, den kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilien, jf. stk. 1 og 2, skal sikre, at plejefamilierne efter anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, herunder kurser, der som minimum svarer til 2 hele kursusdage årligt. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre den fornødne supervision.

Stk. 5. Den kommunalbestyrelse, der godkender en kommunal plejefamilie, jf. stk. 1, skal sikre, at den kommunale plejefamilie løbende modtager yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Den kommunalbestyrelse, der indgår aftale med en kommunal plejefamilie om en konkret anbringelse,

4. § 142, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Den kommunalbestyrelse, der træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en plejefamilie, en kommunal plejefamilie eller en netværksplejefamilie, skal sikre, at plejefamilien under anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, således at plejefamilien samlet set modtager efteruddannelse svarende til minimum 2 hele kursusdage årligt. Hvis flere kommuner træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i den samme plejefamilie, skal disse kommuner sammen sikre, at plejefamilien, den kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilien samlet set som minimum modtager 2 hele kursusdage årligt. Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal endvidere sikre den fornødne supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.«

«

5. § 142, stk. 5, affattes således:

»*Stk. 5.* Den kommunalbestyrelse, der træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en kommunal plejefamilie, skal sikre, at den kommunale plejefamilie under anbringelsen løbende modtager yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal endvidere sikre, at der er taget stilling til spørgsmål om den kommunale plejefamilies arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.«

6. I § 142 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»*Stk. 6.* Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om den kommunale forpligtelse til at sikre plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier

skal i forbindelse med aftalens indgåelse sikre sig, at der er taget stilling til spørgsmål om arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

Stk. 6. Egne værelser, kollegier og kollegielignende opholdssteder, hvor den unge selv råder over sin egen bolig, jf. § 66, nr. 4, skal være godkendt som konkret egnede i forhold til den pågældende unge af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune.

Stk. 7. Ved afgørelser om optagelse af opholdssteder for børn og unge, jf. § 66, nr. 5, på Tilbudsportalen efter § 14, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen eller regionsrådet foretage en vurdering af, om opholdsstedets pædagogiske målsætning og metoder gør opholdsstedet generelt egnet til at opfylde målgruppens behov, herunder behov for nære, stabile relationer til voksne, opbygning af sociale relationer og netværk, skolegang, sundhed, trivsel og forberedelse til et selvstændigt voksenliv.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 1 kan indbringes for det sociale nævn, jf. § 166, stk. 1. Dog omfatter klageadgangen efter stk. 1 ikke kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt godkendelsen kan ske som plejefamilie, jf. § 66, nr. 1, eller som kommunal plejefamilie, jf. § 66, nr. 2, eller om, hvorvidt godkendelsen skal være konkret eller generel, jf. stk. 1, nr. 1 og 2. Afgørelser efter § 142, stk. 2-6, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 9. Netværksplejefamilier godkendt efter stk. 2 skal have dækket deres omkostninger i forbindelse med barnets eller den unges ophold og kan efter en konkret vurdering få hel eller delvis hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt.

Stk. 10. Socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte satser for godtgørelse af udgifter til kost og logi i forbindelse med opholdet og for beregning og regulering af tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 9.

§ 167. Følgende afgørelser kan af barnet eller den unge, der er fyldt 12 år, indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område:

- 1) Forebyggende foranstaltninger samt anbringelse uden for hjemmet efter § 52, stk. 3.
- 2) Ungepålæg efter § 57 b.
- 3) Hjemgivelse og hjemgivelsesperiode efter § 68, stk. 2.
- 4) Valg af anbringelsessted efter § 68 b, stk. 1, samt ændret anbringelsessted efter § 69, stk. 1.
- 5) Behandling, uddannelse og samvær med personer fra netværket m.v. efter § 69, stk. 1.

efteruddannelse og supervision, jf. stk. 4 og 5, i de tilfælde, hvor flere kommuner træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i samme plejefamilie, kommunale plejefamilie eller netværksplejefamilie.«

Stk. 6-10 bliver herefter stk. 7-11.

7. I § 142, stk. 8, 3. pkt., der bliver til stk. 9, 3.pkt., ændres »stk. 2-6« til: »stk. 2-5 og 7«

8. § 167, stk. 1, nr. 5, affattes således:

»5) Behandling og uddannelse efter § 69, stk. 1.«

9. I § 167 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Afgørelser om efterværn efter § 76, der træffes efter § 68, stk. 12 og 14, inden den unge fylder 18 år, kan af den unge indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

6) Samvær og kontakt efter § 71, stk. 2.

7) Anvendelse af alarm- eller pejlesystemer efter § 123 d.

Stk. 2. I det omfang afgørelsen efter stk. 1, nr. 5 og 6, angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, kan afgørelsen af denne på samme måde indbringes for det sociale nævn.

Stk. 3. Afgørelser i sager om bisidder til børn og unge efter § 48 a kan af barnet eller den unge indbringes for det sociale nævn efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

§ 168. Afgørelser truffet af børn og unge-udvalget, jf. § 74, kan indbringes for Ankestyrelsen inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. En klage over en afgørelse efter § 75, stk. 3, kan dog ikke behandles af Ankestyrelsen, så længe der verserer en sag om anbringelse efter § 58 for børn og unge-udvalget.

Stk. 2. Berettiget til at indbringe en sag for Ankestyrelsen er forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 12 år. Afgørelser efter § 71, stk. 3 og 4, og § 123, stk. 2, der angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, kan tillige af denne indbringes for Ankestyrelsen. Endvidere kan plejeforældrene indbringe afgørelser efter § 78, stk. 4.

Stk. 3. Indbringelse af sagen for Ankestyrelsen hindrer ikke iværksættelse af de besluttede foranstaltninger m.v. Dog kan styrelseschefen under ganske særlige omstændigheder bestemme, at en afgørelse ikke må iværksættes, før Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 4. Ved behandlingen i Ankestyrelsen finder § 72, § 73 og § 74, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse. Dette gælder også, når Ankestyrelsen behandler en sag efter § 65, stk. 3.

Stk. 5. I forbindelse med behandlingen af sagen i Ankestyrelsen har forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 12 år, ret til at få dækket udgifter til transport til møder i Ankestyrelsen.

§ 170. Byretten tiltrædes under hovedforhandlingen af et retsmedlem, der er sagkyndig i børneforsorg, og et retsmedlem, der er sagkyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi.

Stk. 2. Sagerne behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager, herunder kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse med de ændringer, der er angivet i dette kapitel.

Stk. 3. Som parter anses forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, uanset om

10. § 168, stk. 4, 2. pkt., affattes således:

»Dette gælder også, når Ankestyrelsen af egen drift tager en sag om særlig støtte til børn og unge op, jf. § 65, og Ankestyrelsen i den forbindelse vurderer, at det ikke kan udelukkes, at behandlingen af sagen kan resultere i, at Ankestyrelsen selv træffer afgørelse efter § 65, stk. 3, jf. §§ 51, 58, 63 og 68 a.«

12. I § 170, stk. 3, ændres »15 år« til: »12 år«.

den pågældende har krævet afgørelsen forelagt for retten.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at retsmøderne skal foregå for lukkede døre.

Stk. 5. Ved offentlig gengivelse af forhandlingerne i retten eller af dommen må der ikke uden rettens tilladelse ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de under sagen nævnte personer eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde.

Stk. 6. Ved afgivelse af dissens angives dommernes navne ikke.